

Vet du egentlig hvordan arven etter deg blir fordelt?

9 av 10 skriver ikke testament. Da bestemmer arveloven hvordan midlene dine fordeles. Men hva om du har lyst til å gi noe til noen andre enn barna? Om du ønsker at noen skal få litt mer?

Eller om du ikke har barn? På arvetesten.no får du svar på hvem som arver deg, hvor mye loven bestemmer at du må gi til hver, og hvor stor del du selv kan testamentere fritt.

arvetesten.no
En tjeneste fra UNICEF

tema

religion

Bruvik kirke på Osterøy.

VIKTIG SAMLINGSSTED

KIRKEN ER EN TRYGG HAVN

Selv om vi blir mindre religiøse, brukes kirkene fortsatt til mange ulike aktiviteter fra morgen til kveld. I Romsås kirke i Oslo samles pensjonistene to ganger i uka.

71 prosent av alle nordmenn var i 2017 medlemmer i Den norske kirke. Men tallet er synkende. Selv om antallet innbyggere med tilknytning til andre trossamfunn har økt de senere årene, er vi på god vei mot et mer sekularisert samfunn. Likevel står kirkene sterkt i Norge, ikke bare som et sted for bønn og gudstjeneste, men som møteplasser og arena for en rekke ulike aktiviteter.

Pensjonistene på Romsås er sjeleglade for at kirka deres består, etter at den tidligere i år ble foreslått nedlagt.

– Her møtes vi til middag hver onsdag og til lunsj hver fredag. Her er alle velkomne uansett hva de tror på, sier Kari Pettersen (82). 🇳🇴

Forfriskende annerledes

Hver eneste dag – hele uken – hele året, kan du gå om bord i våre moderne skip i Bergen og Stavanger, senke skuldrene og rette blikket mot horisonten og Danmark. Fra Bergen betyr det et deilig avbrekk i to døgn. Reiser du fra Stavanger, er cruiset er litt kortere.

Felles for begge cruisene er rikelig med tid til å kose seg med god mat, topp underholdning, sosialt samvær, shopping, havutsikt, fravær av stress og frisk sjøluft. Ja, deilige timer befriende langt utenfor hverdagens vante rammer.

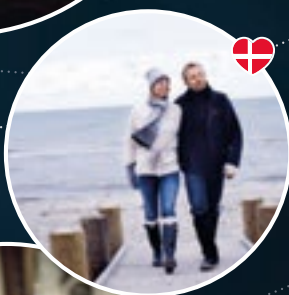

Foto: Jon Inge Nordnes, Francisco Munoz

Høyt under taket

I Romsås kirke gjør de døren så høy og porten så vid som de kan. – Her er alle velkomne uansett livssyn og bakgrunn, sier Kari Pettersen (82), som er en av de faste deltakerne på kirkens aktiviteter.

Tekst: SISSEL FANTOFT Foto: TORE FJELD

FASTE GJESTER: Ekteparet Kari og Ragnar Pettersen er faste gjester på fredagslunsjene i Romsås kirke. – Vi bor like i nærheten, og setter pris på å møte kjente over et hyggelig måltid, sier Kari.

Les mer på
cruise.fjordline.com // 51 46 40 99

fjordline.com

< **PENSJONISTER:** De fleste som møtes i Romsås kirke på dagtid, er pensjonister.

> **TENNER LYS:** Etter lunsjen samles pensjonistene inne i kirkerommet til blant annet salmesang, bønn og lystenning. Oddrun Margrete Bjerke setter pris på tilbudet.

Hver fredag samles en gjeng pensjonister til en hyggelig lunsj i Romsås kirke i Groruddalen i Oslo. Etterpå har de en fredfull stund i kirkerommet med bønn og lystenning.

– Her har vi et godt miljø, og døra er åpen for alle, sier Kari Pettersen (82).

I bydelen bor det mange mennesker med ulike religioner og kulturelt opphav, og kirken ble foreslått nedlagt eller leid ut tidligere i år. Det håper de faste brukerne av kirkens tilbud at aldri blir noe av.

Gratis middag. Fredagslunsjen tilberedes av frivillige og koster 30 kroner. I tillegg inviterer kirken til gratis middag hver onsdag, sponset av Lions Club Oslo/Grorud.

– Da kommer det mennesker i alle aldre, mens på fredagslunsjen er det for det meste pensjonister siden det er midt på dagen. Vi deler et hyggelig måltid, og så går vi inn i kirkerommet etterpå. Der leser vi kommende søndags preken, synger salmer og ber sammen, forteller diakon Eldrid Brekke.

– Og så tenner vi lys for dem vi har mistet. Det er veldig fint, tilføyer Oddrun Margrete Bjerke.

“
Her er alle
velkomne
uansett livssyn
og bakgrunn. Vi
spiser sammen
mens vi prater
og har det
hyggelig.

Kari Pettersen

Det er slett ikke noe krav at du må være kristen for å delta på aktivitetene i kirka.

– Her er alle velkomne uansett livssyn og bakgrunn. Vi spiser sammen mens vi prater og har det hyggelig – etter hvert har vi blitt godt kjent med hverandre, sier Kari Pettersen.

Hun og ektemannen Ragnar Pettersen (80) møttes første gang på en kristen ungdomsleir, og traff senere hverandre tilfeldigvis på Stortorvet.

– Nå har vi vært gift i nesten 60 år og har to barn og fem barnebarn som også er aktive kristne. Vi er medlemmer i Filadelfiamenighetene i Oslo og i Misjon Europa som også leier lokaler i Romsås kirke. Troen betyr alt for oss, det er sentrum i tilværelsen, forteller Kari.

Deler på kirken. Hver fredag tar også Antonystallin Sebastian plass ved lunsjbordet i Romsås kirke. Han er pastor i en tamilsk baptistmenighet som får bruke kirka til sine gudstjenester.

– Vi møtes her hver søndag ettermiddag. Av og til har vi felles gudstjenester hvor både nordmenn og tamiler er til stede. Det er fint å dele måltider og kirkerommet – vi

delar jo også troen, sier han.

Flere av deltakerne på fredagslunsjene pleier også å komme på søndagsgudstjenestene.

– Jeg liker at kirka blir brukt til mange ulike aktiviteter gjennom hele uka. Det er mange som er enslige, og da er det ekstra hyggelig å ha et slikt møtested. Jeg synes det er fint at kirkerommet kan brukes av andre enn Den norske kirke. I andre etasje er det også lokaler som kan leies til familieselskaper og andre arrangementer, sier Jens Petter Svåná (64).

Født kristen. Jan Cruse (74) er også fast deltaker på fredagslunsjene. Han er sønn av en teolog og giftet seg med en prest, og har dermed tilbrakt mye tid i kirken.

– Jeg er født kristen jeg, sier han og ler.

– Jeg liker å komme hit på fredagslunsj. Her treffer jeg andre fra nabolaget og har gode samtaler, legger han til.

Grorud menighet har tre kirkebygg:

Rødtvet kirke, Grorud kirke og Romsås kirke.

– Det er aktiviteter også i de andre kirkene.

Hvis du har lyst er det noe som foregår nesten hver dag. Det betyr veldig mye å ha et sted å gå til og hvor du treffer andre og føler deg velkommen, sier Oddrun. ☺

“
Av og til
har vi felles
gudstjenester
hvor både
nordmenn og
tamiler er til
stede.

Antonystallin Sebastian

< **DELER KIRKE:** Eldrid Brekke er diakon i Romsås kirke og Antonystallin Sebastian er pastor i en tamilsk baptistmenighet som leier lokaler i kirken.

Fortsatt fotfeste

Selv om nordmenn blir stadig mindre troende, er oppslutningen rundt de kirkelige ritualene stor. Kirken har dermed et solid fotfeste i et stadig mer sekularisert samfunn.

Tekst: SISSEL FANTOFT

– Jeg kjenner til en del kvantitative undersøkelser om religiøsitet i befolkningen, og tendensen er klar: Eldre er mer religiøse enn yngre, sier forsker Pål Ketil Botvar ved den private stiftelsen Kifo (Institutt for kirke- religions- og livssynsforskning). Botvar har også vært medredaktør for boka «Religion i dagens Norge – Mellom sekularisering og sakralisering».

– Det er ikke dermed sagt at religionen vil dø ut sammen med den eldre generasjonen. Det kan også være en alderseffekt som spiler inn, altså at folk blir mer religiøse med årene, sier han.

Årsaken til at yngre mennesker er mindre religiøse, handler i stor grad om den virkeligheten de vokser opp i.

– Flere unge får nok svakere religiøs sosialisering hjemme og på skolen enn tidligere. Hvis foreldrene ikke er religiøse, forplanter det seg ofte videre til barna, sier han.

Samtidig finnes det undersøkelser som tyder på at en del yngre nordmenn er interessert i religion.

– Spesielt i byene har ungdommer gjerne kontakt på tvers av religion og livssyn. Mange innvandrere er mer religiøse enn etniske nordmenn, og det kan føre til en viss nysgjerrighet. Likevel er det lite sannsynlig at sekulariseringen i Norge vil bremses som følge av at vi blir et stadig mer flerreligiøst samfunn. Nordmenn er i det store bildet ganske homogene, sier Botvar.

Nasjonal identitet. Religion er stadig tema i det offentlige ordskiftet, og diskuterer heftig både i tradisjonelle og sosiale medier.

– Det gjør at folk blir oppmerksomme på religionen. Den er synlig i gatebildet i større grad enn før, noe som kan føre til at folk reflekterer mer rundt eksistensielle temaer, sier Botvar.

I Norge er også oppslutningen rundt de kirkelige ritualene stor, selv om det ikke er så mange som går i kirken hver søndag.

– Det er et særegent nordisk fenomen. Når det kommer til de store ritualene i livet som dåp, konfirmasjon, bryllup og begravelser, så er den kirkelige deltakelsen større enn i andre land. Dette viser at Kirken handler vel så mye om kultur og tradisjon som om tro og dogmer, sier han.

Også etter større ulykker og katastrofer vender mange nordmenn seg til Kirken.

– Det første halvåret etter 22. juli var økningen i kirkegang tydelig. Også når det kommer til identitet, spiller Kirken en rolle for mange – den er en del av den nasjonale identiteten, sier han.

Innvandring av mennesker med annen religiøs tilhørighet påvirker det norske samfunnet på flere måter.

– Vi har en grunnlovsfestet religionsfrihet her i landet. Dette innebærer blant annet at beboere på sykehjem har rett til å praktisere sin religion, enten det gjelder

Mange innvandrere er mer religiøse enn etniske nordmenn, og det kan føre til en viss nysgjerrighet.

Pål Ketil Botvar

St. Johannes kirke i Stavanger.

Fakta

Religionens status i Norge

Totalt er over **4 millioner** nordmenn medlemmer i Den norske kirke eller andre kristne trossamfunn.

3,7 millioner

Tallene viser at om lag 3,7 millioner nordmenn var medlemmer i Den norske kirke i 2017, noe som var en nedgang på 107 375 fra året før.

15 424

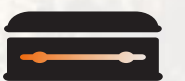
personer meldte seg aktivt ut av Den norske kirke i fjor.

30 331 ble døpt i Den norske kirke i 2017, dette utgjør 53,6 % av alle som ble født i Norge.

57,9 % av alle 15-åringer ble konfirmert i kirken i 2017.

Samme år var 88,2 % av alle gravferdene kirkelige.

KILDE: STATISTISK SENTRALBYRÅ (SSB).

“

Søndagsgudstjenestene spiller en viktig rolle, både for kirka som helhet, og for dem som er der.

Ingunn Rinde

å beholde sine tradisjoner, religiøse ritualer, snakke med en prest eller imam eller få tilpasset mat, sier Botvar.

Hva med 68-erne? Nå er 68-generasjonen på vei inn i pensjonistenes rekker. De er først og fremst kjent for sin skepsis til både religion og autoriteter.

– Det skal bli interessant å se om antall eldre som anser seg som religiøse, synker de neste årene. Årsaken til at flere eldre regner seg som religiøse, kan være sammensatt. De har kanskje i større grad vokst opp i religiøse hjem og har bevart barnetroen gjennom livet. Men det kan også være at de når livet nærmer seg slutten, tenker vi igjen om de store spørsmålene, sier Pål Ketil Botvar.

Sogneprest Ingunn Rinde i Vålerenga menighet i Oslo forteller at søndagsgudstjenestene i Vålerenga kirke er godt besøkt – også fordi de har mange barnedåper, og det da som regel er flere dåpsfølger tilstede.

– Ellers er det nok ikke så mange som har det i ryggmargen å gå i kirken hver søndag lenger. Det er mye som skal skje i helgene også, og man kan trenge en rolig søndagsmorgen. Det er flere som kommer på gudstjeneste av og til, selv om de ikke får det til hver søndag. Og søndagsgudstjenestene spiller en viktig rolle, både for kirka som

Fakta

Medlemmer i tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke (2017):

Kristendom:	339 492
Islam:	153 067
Livssyn:	92 919
Buddhisme:	17 351
Hinduisme:	8965
Sikhisme:	3654
Baha'i:	1146
Jødedom:	769

Totalt 19 % av befolkningen deltok i 2017 på et religiøst møte minst én gang i måneden.

16-24 år	18
25-44 år	20
45-66 år	16
67+ år	24

helhet, og for dem som er der, sier hun.

Naturlig utvikling. Vålerenga kirke spiller en viktig rolle i lokalmiljøet.

– Det tror jeg mange i nærområdet vil skrive under på – og heldigvis er det sånn mange steder. Kirken er mer enn søndag formiddag, den brukes mye i hverdagen. Hos oss skjer det noe nesten hver eneste dag, sier Rinde.

For eksempel kommer over 60 barn og foreldre til Vålerenga og Kampen kirker på ukentlig babysang. Blant deltakerne er både dem som døver barna sine og dem som ikke gjør det.

– Vi har også åpen kirke, kor, kirkemiddag, konserter og andre kulturelle tiltak. Vi har til og med et eget gubbelag som samles her en gang i måneden hvor de spiser og prater sammen i hyggelig lag, eller får besøk av skoleklasser eller foredragsholdere, forteller Rinde.

At måten kirken brukes på endrer seg i takt med samfunnsutviklingen, er helt naturlig, mener Rinde.

– Vi er søkende og troende på mange flere ulike måter i dag enn tidligere. Det er både fordi det er mange flere typer trossamfunn å velge mellom, i hvert fall i byene, og fordi vi er et mye mer sammensatt samfunn enn før, både kulturelt og idémessig, sier Ingunn Rinde. 🍷

Langtidsferie Costa Tropical

Ekte
Spansk
bevart by

Bli med til lune himmelstrøk ved Sør-Spanias Tropiske kyst, som har over 300 solskinsdager og et rolig tempo

Nyt livet på det hyggelige torget eller gå en tur gjennom de bratte, krokete gatene med runde brosteiner forbi de hvitkalkede husene med blomsterdekorerte balkonger. Spis tapas, paella, tortilla eller alt godt fra havet på en av byens hyggelige restauranter. Costa Tropical byr på ideelle rammer langt borte fra den norske vinteren.

OSLO 1. OG 23. FEB. OG 6. APR. 2019.

BERGEN 26. JAN. OG 2, 9 OG 23. MAR. 2019.

STAVANGER 26. JAN, 16. FEB, 23. MAR 2019.

SANDEFJORD 19. JAN OG 9. FEB. 2019.

20, 21, 22 DAGER FRA KUN KR 12.995,-

ALT DETTE ER INKLUDERT:

- Fly fra Norge - Malaga t/r
- Alle skatter og avgifter
- Transfer flyplass-hotell t/r
- Alle overnattinger på hotell Bahia Tropical
- Halvpensjon med to glass vin til middag
- Utfluktpakke
- 1 x endrè til hotellets spa
- Norsk talende reiseleder

Vitus
REISER FOR VOKSNE

Les mer og bestill på www.vitusreiser.no eller ring 915 09215 (mandag-fredag kl. 8.30-15.30)

Besøksadresse: Bildøyvegen 11a, 5353 Starume
Medlem av RGF dk

Til jord skal du bli

Alternative ritualer for dåp, konfirmasjon og bryllup kjenner de fleste til – men hva med de som ikke ønsker å ha en kirkelig begravelse?

Tekst: SISSEL FANTOFT

Livssynsåpne gravferder har fått stadig sterkere fotfeste i Norge. Der bestemmer de pårørende selv innholdet, og mange steder finnes det egne gravferdstalere som erstatter presten.

I 2017 døde knapt 41 000 mennesker i Norge. 88,2 prosent av disse (35 998) fikk en kirkelig gravferd – en nedgang på 2 prosent fra året før.

Når vi skal ta farvel med en vi er glad i, betyr det mye at seremonien ved gravferden skjer i avdødes ånd. Den trenger slett ikke skje i regi av enten Kirken eller andre tros- og livssynsforbund.

Bestem mer selv. Det er også fullt mulig å velge en livssynsåpen gravferd. Da bestemmer de pårørende selv hvordan seremonien skal foregå, og hvor mye eller lite religion den skal inneholde. Flere gravferdsbyråer har egne gravferdstalere som kan lede slike seremonier, for dem som ønsker det. Jølstad begravelsesbyrå har i dag 20 slike gravferdstalere ansatt, fordelt

Vi får mange gode tilbakemeldinger fra familie og venner av avdøde som deltar i disse seremoniene...

Jan Willy Løken

på sine avdelinger rundt om i landet.

– I dag er om lag sju prosent av våre gravferdsseremonier i Oslo livssynsåpne, og tallet stiger jevnt og trutt. Vi får mange gode tilbakemeldinger fra familie og venner av avdøde som deltar i disse seremoniene, som er glade for at de har blitt oppmerksomme på at denne muligheten finnes, forteller administrerende direktør Jan Willy Løken i Jølstad begravelsesbyrå.

Ønsker og tradisjoner. I 2015 gjennomførte Norstat på oppdrag fra Jølstad en undersøkelse om hva slags seremoniform nordmenn kan tenke seg den dagen de skal begraves.

– Der svarte 46 prosent av de ønsker en kirkelig begravelse, og 20 prosent at de heller vil ha en livssynsåpen seremoni. Det var flest eldre som ønsket kirkelig gravferd, og flest yngre som ønsket livssynsåpen seremoni. Hvis dette stemmer, er det sannsynlig at det vil bli stadig mer vanlig med livssynsåpne gravferder, sier han.

Løken understreker samtidig at undersøkelsen er gjennomført i «fredstid».

– Når et dødsfall inntreffer, er det refleksene som rår mer enn de lengre resonnementene. Da står tradisjoner ofte sterkt og det er naturlig for mange å vende seg til Kirken likevel, sir han.

Flere valgmuligheter. I Gravferdslovens § 1 heter det: «Gravlegging skal skje med respekt for avdødes religion eller livssyn.»

– Spesielt i urbane strøk er antall medlemmer i Den norske kirke kraftig synkende. Derfor spør vi i dag alle som kommer til oss hva slags seremoniform de har tenkt seg. Vi tar det ikke lenger for gitt at den skal være kirkelig slik vi gjorde for 10-15 år siden, sier Løken.

Jølstad tilbyr alle typer begravelser, enten de er kirkelige, muslimske, hinduistiske eller med annet religiøst innhold, humanetiske eller livssynsåpne.

– Både religiøse og humanetiske begravelser skjer i regi av et tros- eller livssynssamfunn. Disse setter naturlig nok rammene for innholdet i seremonien, samtidig som de imøtekommer mange ønsker for å gjøre opplevelsen personlig. Ved livssynsåpne

seremonier er det derimot helt opp til de pårørende hva de ønsker å fylle seremonien med. Der kan du syng salmer og lese dikt, spille musikk og be Fadervår, eller la være – det er helt opp til de pårørende, sier han.

Livssynsåpne seremonier foregår både i kapeller, sykehjemskapeller, krematorier – i alle typer lokaler som ikke er vigslede.

– Noen steder er også kirkene åpne for å tillate livssynsåpne seremonier når innholdet ikke kommer i konflikt med kirkens lære, opplyser Løken.

Multireligiøse. Gravferdstalerne hos Jølstad følger et eget kursopplegg, og har i tillegg jevnlig samlinger hvor de deler erfaringer og tips med hverandre.

– Det er tydelig at de møter et økende behov i samfunnet. I dag speiler gravferdene det mangfoldet vi ser ellers i samfunnet. Vi har også hatt multireligiøse seremonier hvor gravferden har vært kristen og muslimsk på en gang. Det skjer i tilfeller hvor den ene ektefellen er kristen og den ene muslimsk, og er helt uproblematisk å gjennomføre, sier Jan Willy Løken. ☘

▲ **UTENDØRS:** En gravferd må ikke skje inne i en kirke, men for eksempel ute i en park.

Gravferdsloven § 1:

Gravlegging skal skje med respekt for avdødes religion eller livssyn.

